

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СВИНАРСТВА І АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА

Директор Інституту свинарства і АПВ НААН,
доктор сільськогосподарських наук, професор

Олександр ЦЕРЕНЮК
25 вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Освітньо – наукова програма «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Спеціальність – Н2 «Тваринництво»

Галузь знань – Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»

Освітній ступінь – Третій (доктор філософії)

Робоча програма з дисципліни «Педагогіка вищої школи» для здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії, за освітньо-науковою програмою Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, спеціальності Н2 «Тваринництво», галузь знань – Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»
«15 серпня» 2025 р. 16 с.

Розробник:

Нестуля Світлана Іванівна – доктор педагогічних наук, доцент,
директор навчально-наукового інституту лідерства, професор
кафедри педагогіки та суспільних наук Полтавського університету
економіки і торгівлі .

Рецензенти:

Луцянова Л.Б. – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, заслужений діяч науки і техніки України, директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України

Шуст Н.Б. – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософії, соціології, політології Державного торгово-економічного університету

Робоча програма схвалена та рекомендована до використання Вченою радою Інституту свинарства і АПВ НААН

Протокол № 12 від 25 вересня 2025 р.

Нестуля С.І., 2025 р.

Розділ 1. Опис дисципліни «Педагогіка вищої школи»

ВСТУП. В нинішніх умовах повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України, Інститут свинарства і агропромислового виробництва підпорядковується єдиній, узгодженій державній військово-економічній політиці та має на меті формування наукових основ продовольчої безпеки і сталого розвитку нашої країни як передумови зростання добробуту її населення, досягнення європейських стандартів досліджень та виробництва аграрної продукції та продовольства. Науковий потенціал людських ресурсів в Україні, як зазначає президент Національної академії аграрних наук України академік НААН Гадзала Я.М, достатній для проведення наукових досліджень на світовому рівні. Кабінетом Міністрів України прийнято відповідну Концепцію Державної цільової програми розвитку дослідницьких інфраструктур в Україні на період до 2026 року.

Серед комплексу заходів з відновлення та розбудови системи досліджень - пріоритетне завдання - підготовка висококваліфікованих фахівців для проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень на високому рівні, мобілізація та концентрація ресурсів в рамках обраних пріоритетів.

Реалізуючи поставлені завдання та відповідаючи потребі формування конкурентно - спроможного наукового потенціалу, підготовлена Робоча програма дисципліни «Педагогіка вищої школи» для аспірантів Інституту свинарства і АПВ НААН України.

МЕТА: Метою розробки програми є потреба у підготовці науковців галузі, які мають володіти не лише технологічними процесами виробництва та переробки продукції тваринництва, але й здатністю передавати набуті знання наступним поколінням дослідників-науковців. Здобувачі освітнього рівня доктор філософії мають бути готовими до виконання обов'язків викладача закладу вищої освіти, проведення науково-пошукової роботи та до керівництва дослідницькою роботою.

ЗАВДАННЯ : Відповідно мети, програмою актуалізовано ряд завдань, здобувачі рівня «доктор філософії» мають:

- оволодіти методологією педагогічної науки;
- ознайомитися із закономірностями функціонування системи вищої освіти та її основних складових;
- ознайомитися з інноваційними технологіями, методами, засобами навчання, виховання, управління в системі вищої освіти;
- розвивати професійне мислення;
- формувати розуміння високої значущості наукової праці та наставництва у суспільному прогресі людства;
- розвивати практичні уміння та навички творчого дослідницького підходу до організації дослідницької та науково-педагогічної діяльності в середовищі наукових інституцій та вищої школи.

Програма містить наступні змістовні модулі: **Модуль 1.** Загальні основи педагогіки вищої школи. **Модуль 2.** Забезпечення якості та сучасний стан розвитку освіти. У кожному модулі пропонуються лекційні та практичні заняття, завдання для самостійної роботи, завдання для самоперевірки, список рекомендованої літератури.

Зміст	Основні показники
1.Освітній ступінь	доктор філософії
2.Кількість кредитів ЄКТС	3
3.Кількість модулів	3
4.Нормативна (варіативна) у відповідності до навчального плану:	денна нормативна
5.Курс	денна – 1
6.Семестр	денна 1
7.Загальна кількість годин денна/ заочна	90год.
• лекції	10 год.
• практичні заняття	20 год.
• самостійна робота	60 год.
• вид підсумкового контролю	Залік

Розділ 2. Очікувані результати навчання з дисципліни «Педагогіка вищої школи

Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії має:

ЗНАТИ (володіти компетенціями):

- ✓ становлення та розвиток системи освіти в Україні, об'єктивні передумови та основні напрямки реформування системи освіти в Україні;
- ✓ методологію та методи педагогічних досліджень;
- ✓ основи дидактики у вищій школі;
- ✓ організацію навчального процесу у вищій школі;
- ✓ загальну характеристику форм і методів навчання у вищій школі;
- ✓ методи організації наукових досліджень, лекційних, практичних занять, індивідуальної, самостійної роботи;
- ✓ сучасні інноваційні технології навчання у вищій школі;
- ✓ методику організації контролю діяльності здобувачів освіти;
- ✓ методи, форми, засоби виховного впливу на здобувача вищої освіти;
- ✓ методи індивідуальної виховної роботи зі студентами;
- ✓ особливості науково-педагогічної діяльності ЗВО;
- ✓ основи управління Закладом вищої освіти.

Вміти, володіти навичками (володіти компетентностями):

- ✓ визначати стан та потенціал системи освіти в дослідницькій інституції, навчальному закладі;
- ✓ проектувати зміст освіти та зміст навчання за рівнями національної рамки кваліфікацій;
- ✓ проектувати освітні програми та індивідуальні освітні траєкторії;
- ✓ проектувати освітнє середовище, що забезпечує якість освітнього процесу;
- ✓ створювати методичне забезпечення навчально-виховного процесу за кваліфікаційним рівнем;
- ✓ створювати інформаційне забезпечення освіти за кваліфікаційними рівнями НРК;
- ✓ провадити дослідницьку та/або інноваційну діяльність;

- ✓ управляти комплексними діями або проєктами;
- ✓ приймати рішення в складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування;
- ✓ володіти здатністю проводити дослідження на різних рівнях та брати участь у всеукраїнських і міжнародних дослідницьких колективах;
- ✓ займатися професійною самоосвітою, дбати про особистісне зростання, проєктувати подальшу освітню траєкторію, навчатися впродовж життя.

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи»

МОДУЛЬ 1

ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Тема 1.1

Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи.

Вища школа як педагогічна система

Предмет педагогіки вищої школи. Основні функції та завдання педагогіки вищої школи. Характеристика основних категорій педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система.

Методологія педагогіки вищої школи у світлі сучасної парадигми науки. Методологічні категорії педагогіки вищої школи. Синергетика як загальнонаукова методологія педагогічної освіти

Тема 1.2

Дидактика вищої школи

Поняття про дидактику вищої школи. Модель процесу пізнання. Рівні цілей навчання та засвоєння. Сутність ключових понять дидактики. Основні категорії дидактики. Закони, закономірності. Моделі освіти.

Тема 1.3

Загальна характеристика форм і методів навчання у вищій школі.

Дидактичні вимоги до лекції

Загальна характеристика форм і методів навчання у вищій школі. Лекція, поняття, функції, принципи, види. Роль і місце лекції у вищій школі. Типи лекцій, їх призначення і завдання. Основні дидактичні вимоги до лекції. Зміст і структура лекції. Управління пізнавальною діяльністю здобувачів освіти. Методика проведення лекції. Особистість лектора.

Тема 1.4

Сучасні технології в освіті

Короткий огляд технологій навчання. Поняття педагогічної технології. Сутність та класифікація педагогічних технологій. Складники педагогічної технології. Створення та реалізація педагогічної технології в освітньому процесі. Технології дистанційного, змішаного, мобільного навчання. Технологія освітнього проєкту. Рейтингова технологія навчання. Технологія програмованого навчання. Технологія модульного навчання. Ігрові технології навчання. Тренінгові технології навчання.

Тема 1.5

Методичне забезпечення навчального процесу

Призначення і склад методичного забезпечення. Вимоги до навчальних і робочих навчальних планів. Вимоги до програм навчальних дисциплін і робочих програм кредитних модулів

Тема 1.6

Віртуальне навчальне середовище як інноваційний складник сучасного освітнього процесу у вищій школі

Поняття віртуального навчального середовища. Компоненти віртуального навчального середовища. Проєктування та створення віртуального навчального середовища. Цифрові технології для створення віртуального навчального середовища школи, закладу вищої освіти. Візуалізація знань. Процес побудови знань у віртуальному просторі. Комп'ютерне моделювання у педагогічному процесі.

МОДУЛЬ 2

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ТА СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Тема 2.1

Система забезпечення якості вищої освіти

Основні завдання системи та процедури забезпечення якості вищої освіти. Система стандартів вищої освіти. Компетентісний підхід щодо розроблення стандартів вищої освіти.

Тема 2.2

Проблеми педагогічної діагностики

Цілі та завдання педагогічної діагностики. Кваліметричні шкали. Аналіз існуючих систем оцінювання якості навчання. Вимоги до контрольних завдань. Особливості тестового контролю. Критерії і методи оброблення результатів контролю. Методи оцінювання якості викладання.

Тема 2.3

Система освіти України

Суспільний характер освіти. Безперервна освіта як філософсько-педагогічна концепція. Неперервна освіта як феномен практики та педагогічна концепція. Наступність освіти як зв'язок між різними етапами розвитку особистості. Система освіти як сукупність освітніх закладів. Структура освіти в Україні.

Тема 2.4

Болонський процес та перспективи розвитку вищої освіти

Генеza розвитку вищої освіти в Україні. Основні етапи розвитку вищої освіти в Україні. Передумови й необхідність створення Болонського процесу. Принципи європейського освітнього простору. Зміст Болонської декларації як основи створення єдиного Європейського освітнього простору. Структура вищої освіти і ступенів за Болонською системою. Європейська система перезарахування кредитів ECTS. Шкала оцінювання ECTS. Навчання впродовж життя. Вхідження України в європейський простір вищої освіти.

Розділ 4. Структура навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи»

№ Теми	Зміст	Кількість годин					Сам.р
		Всього	Лекції	Практ. зан.	Інд.н.п.	Консул	
Модуль 1. Загальні основи педагогіки вищої школи							
1.1	Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система	8		2			6
1.2	Дидактика вищої школи	10	2	2			6
1.3	Загальна характеристика форм і методів навчання у вищій школі. Дидактичні вимоги до лекції	10		2			8
1.4	Сучасні технології в освіті	10	2	2			6
1.5	Методичне забезпечення навчального процесу	8		2			6
1.6	Віртуальне навчальне середовище як інноваційний складник сучасного освітнього процесу у вищій школі	12	2	2			8
Модуль 2. Забезпечення якості та перспективи розвитку вищої освіти							
2.1	Система забезпечення якості вищої освіти	10	2	2			6
2.2	Проблеми педагогічної діагностики	6		2			4
2.3	Система освіти України	10	2	2			6
2.4	Болонський процес та перспективи розвитку вищої освіти	6		2			4
	РАЗОМ	90	10	20			60

Розділ 5. Теми практичних занять з дисципліни «Педагогіка вищої школи»

№ Теми	Зміст	Кільк. Год.
1.1	Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система	2
1.2	Дидактика вищої школи	2
1.3	Загальна характеристика форм і методів навчання у вищій школі. Дидактичні вимоги до лекції	2
1.4	Сучасні технології в освіті	2
1.5	Методичне забезпечення навчального процесу	2
2.1	Система забезпечення якості вищої освіти	2
2.2	Проблеми педагогічної діагностики	2
2.3	Система освіти України	2

2.4	Болонський процес та перспективи розвитку вищої освіти	2
-----	--	---

Розділ 6. Теми самостійної роботи з дисципліни «Педагогіка вищої школи»

№ Тем и	Зміст	Кільк. Год.
1.1	Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система	6
1.2	Дидактика вищої школи	6
1.3	Загальна характеристика форм і методів навчання у вищій школі. Дидактичні вимоги до лекції	8
1.4	Сучасні технології в освіті	6
1.5	Методичне забезпечення навчального процесу	6
2.1	Система забезпечення якості вищої освіти	6
2.2	Проблеми педагогічної діагностики	4
2.3	Система освіти України	6
2.4	Болонський процес та перспективи розвитку вищої освіти	4

Розділ 7. Методи навчання з дисципліни «Педагогіка вищої школи»

Метод навчання – це особлива форма організації навчального процесу і подачі матеріалу. Метод відрізняємо від прийому. Прийом навчання – це лише частина методу, окремий вид роботи викладача зі здобувачами освіти. Сукупність прийомів і технік певного типу - це методика викладання.

При вивченні здобувачами освіти рівня доктор філософії з дисципліни «Педагогіка вищої школи» використовуємо наступні методи системного підходу організації та проведення занять:

Методи за джерелом подачі і сприйняття навчальної інформації:

- **словесний:** – лекція, розповідь, консультація, бесіда, інструктаж;
- **наочності:** – демонстрація, ілюстрування, спостереження;
- **практичний:** практична робота, конспект, підготовка тез, проведення педагогічного експерименту, підготовка презентації, реферату, статті, тез, есе, дослідна, лабораторна робота робота.

Методи за логікою передачі і сприймання навчальної інформації :

аналітичний передбачає мисленеве або практичне розкладання цілого на частини з метою виокремлення суттєвих ознак цих частин;

синтетичний – передбачає теоретичне або практичне поєднання виділених аналізом елементів чи властивостей предмета, явища в одне ціле;

індуктивний – передбачає узагальнення, від часткового до загального;

дедуктивний - забезпечує перехід від загального до часткового, процес переходу від припущень, посилянь до їх наслідків.

Методи за характером пізнавальної діяльності (ступенем самостійності мислення):

- **пояснювально-ілюстративний:** повідомлення готової інформації різними засобами (словесними, наочними, практичними) та усвідомлення і запам'ятовування цієї Інформації – розповіді, вправи, бесіди з опорою на засвоєння правила, практичної роботи на застосування знань, законів та ін.;

- **репродуктивний:** відтворення за визначеним алгоритмом – переказ прочитаного, вправи за зразком, робота з книгою, аналіз таблиць, моделей за певним правилом;

- **частково-пошуковий** : певні елементи знань повідомляє педагог, а частину здобувачі освіти здобувають самостійно, відповідаючи на поставлені запитання чи розв'язуючи проблемні завдання - евристична бесіда, коментована вправа з формулюванням висновків, творча вправа, лабораторна чи практична роботи та ін.;

- **дослідницький:** передбачає творче застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування досвіду самостійного наукового пошуку - спостереження, пошук висновків, під час роботи з книгою, письмової вправи з доведенням закономірності, практична і лабораторна роботи (дослідження законів розвитку);

- **проблемного викладу** - постановка проблеми і визначення шляхів її розв'язання під час використання наочних методів проблемно-пошукового типу і проблемно-пошукових вправ.

За системним підходом до навчального процесу:

- **стимулювання і мотивації** - пізнавальні вправи, ігри, навчальні дискусії, створення ситуації інтересу до навчання, створення емоційно-моральних ситуацій. створення ситуації новизни, актуальності; аналіз прикладів з життя; створення ситуації успіху;

- **контролю і самоконтролю** метод регулює контрольню-регулятивну функцію, не відокремлюючи контроль від навчального процесу: усного контролю, письмового контролю, лабораторного контролю,

- **самостійної роботи вдома:** самостійна робота без контролю викладача

- **робота під керівництвом викладача:** самостійна робота в аудиторії.

Інтегровані методи: сукупність послідовних та взаємопов'язаних дій, спрямованих на формування цілісної картини на основі об'єднання навчального матеріалу з різних галузей

- **метод проєктів** - спрямований на отримання здобувачами освіти знань у тісному зв'язку з реальною життєвою практикою, формування специфічних умінь і навичок завдяки системній організації проблемно-орієнтованого навчального пошуку.

- **тренінгові методи** – інтерактивні методи навчання, націлені на усвідомлення нових знань, орієнтовані на відпрацювання й закріплення ефективних моделей поведінки та практичне застосування отриманих знань, максимально активуючи учасників до взаємообміну досвідом та використання ефективної групової взаємодії.

Розділ 8. Форми контролю з дисципліни «Педагогіка вищої школи»

Науковим планом підготовки здобувачів освіти рівня PhD з дисципліни ПВШ передбачено наступні види контролю: поточний, підсумковий.

Поточний контроль : Здійснюється за результатами підготовки та усних відповідей в ході практичних занять відповідно Програми дисципліни; практикується само оцінювання та взаємне оцінювання. Оцінюється підготовка та виступ з есе за темами, визначеними для самостійного опрацювання.

Підсумковий контроль: тестування, залік.

Вид роботи	Кількість тем за модулями	Кількість балів	Разом
Самостійна робота за темою. Виконання завдань, усна відповідь на практичних заняттях; підготовка доповідей; есе; розробка презентацій за темою.	5	12	60
Підсумкове тестування	1	40	40
Разом:			100

Розділ 9. Схема нарахування балів з дисципліни «Педагогіка вищої школи»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
63-74	D	
60-62	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Роділ 10. Методичне забезпечення (вказується за потребою)

1.Нестуля С.І. Педагогіка вищої школи. [Лекції. 2022-2023 н.рр. /poir point. Електронний ресурс. Режим доступу]

2.Нестуля О.О., Нестуля С.І. Кононец Н.В. Основи лідерства. Електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи галузі знань 01освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні педагогічні науки [Електронний ресурс. Режим доступу]
<http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/10004/1/%d0%9e%d1%81%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b8%20%d0%bb%d1%96%d0%b4%d0%b5%d1%80%d1%81%d1%82%d0%b2%d0%b0%20%d0%9f%d0%92%d0%a8-2020.pdf>

Розділ 11. Рекомендована література з дисципліни «Педагогіка вищої школи»

1. Конституція України - Основний Закон України. / Відомості Верховної Ради України, 1996,№30 с.141)(зі змінами згідно із Законом № 2222-ІУ від 08.12.2004,2005,№2.с.44

2. Закон України «Про освіту» (зі змінами) №1060-ХІІ від 23.05.1991 р./Відомості Верховної Ради УРСР.-1991 №34.-Ст.451.

3. Закон України «Про вищу освіту» Закон від 01.07.2014 № 1556-VIIvznz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyshu-osvitu

4. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» – Закон України від 26.11.2015№848-УІІ(Редакція станом на 06.04.2022) <https://zakon.rada.gov.ua> > .

5. Про запровадження у вищих навчальних закладах України європейської кредитно-трансферної системи / Наказ МОН України №943 від 16 жовтня 2009 року

6. «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», - Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1341

7. Про затвердження форм документів з підготовки кадрів у вищих навчальних закладах І-ІУ рівнів акредитації: Наказ МОНУкраїни №384 від 29 березня 2012 року

8. Про Національну доктрину розвитку освіти:Указ Президента України № 347/2002 від 17.04 2002 року

9. Про вдосконалення вищої освіти в Україні/ Указ Президента України від 03.07.2020 №210/2020

10. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021 -2031 роки/ МОН України. : Київ, 2020. – 71 с.

11. Андрущенко В.П. Педагогіка вищої школи: підручник/ АПН України; Інститут вищої освіти/ВГ.Кремень (ред.)/В.П.Андрущенко та ін. К.: Педагогічна думка, 2009. – 256 с.

12. Березюк О.С. , Власенко О. М. Дидактика: теорія і практика : навч.-метод. посіб. для студентів гуманітарних факультетів. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 212 с.

13. Болонський процес: Документи/Укл.З.І.тимошенко, А.М.Грохов, Ю.А.Гапон, Ю.У.Полеха. – К.: Вид-во Європейського університету, 2004. – 169 с.

14. Вітвицька С.С. основи педагогіки вищої школи Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-е вид. К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с.
15. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи: підручник. 2-ге вид. переробл. і доповн. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с.
16. Нестуля С.І. Дидактичні основи формування лідерської компетентності майбутніх бакалаврів з менеджменту: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2019. – 799 с.
17. Нестуля О.О, Дидактика лідерства: сучасні погляди на формування лідерської компетентності здобувачів вищої освіти: монографія/ О.О.Нестуля, С.І. Нестуля, Н.В.Кононець – Полтава: ПУЕТ, 2021. – 591 с.
18. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. Посібн. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.
19. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. К.: «Академвидав», 2006. – 352 с.
20. Шапран О.І. Новак О.М. Педагогіка вищої школи: навч. метод. посіб. Переяслав-Хмельницький: Домбровська Я.М, 2018. 280 с.

Додаткова

1. Вища освіта України: ризики, сподівання, успіхи : монографія / М. Б. Євтух, Л. Г. Горяна, Н. О. Терентьєва – Київ, 2015. – 420 с.
2. Вища освіта України: тематичний випуск «Європейська інтеграція вищої освіти України у контексті Болонського процесу»: теоретичний та науково-методичний часопис. – Київ, 2015. – 280 с.
3. Вісник післядипломної освіти : зб. наук. праць / ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України; голов. ред. В. В. Олійник; редкол.: О. Л. Ануфрієва [та ін.]. – Київ : Атопол Груп, 2014–2018 рр. – (Серія «Педагогічні науки»).
4. Дмитрук В. І. Вища школа на тлі глобалізаційних процесів у контексті Болонського процесу [Електронний ресурс] / В. І. Дмитрук, В. В. Кушнар'єв // Імідж сучасного педагога. - 2016. - № 10. - С. 6-9.
5. Драч І. І. Управління формуванням професійної компетентності магістрантів педагогіки вищої школи: теоретико-методичні засади : монографія / І. І. Драч. – Київ : Дорадо-Друк, 2013. – 456 с.
6. Зайченко І. В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : навч. посіб / І. В. Зайченко. – Київ, 2017. – 456 с.
7. Нестуля С.І. Методологія розробки освітньої програми підготовки магістрів «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія Педагогіка і психологія, 2021 №2. – С.249-263.
8. Нестуля С.І. Інноваційно-організаційний формат розвитку лідерської компетентності викладачів у вищій школі. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітніх школах/ Зб. Наук. Праць/ Класич. приват.ун-т. – Запоріжжя: 2021 р. № 79, Т.2. – С.99-103.
9. Освіта дорослих : енциклопедичний словник / за ред. В. Г. Кременя, Ю. В. Ковбасюка ; Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. Держ. Упр. при Президентові України. – Київ : Основа, 2014. – 496 с.

10. Освітній менеджмент: проблеми теорії та практики : монографія / Т. О. Дороніна, С. М. Амеліна, В. В. Гаманюк ; за ред. Т. О. Дороніної. – Кривий Ріг, 2014. – 300 с.
11. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. В. Рябова, І. І. Драч, Н. О. Приходькіна, Н. В. Любченко [та ін.] ; Ун-т менедж. освіти НАПН України. – Київ, 2017. – 316 с. Післядипломна освіта в Україні : зб. наук. праць / ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України ; голов. ред. М. О. Кириченко ; редкол.: О. М. Отич, Л. М. Сергеева ; ред. рада: В. В. Олійник [та ін.]. – Київ. – (річні комплекти за 2014-2018 рр.).
12. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання/ О.Пометун. – К.2007, 142 с.
13. Руденко Ю. Д. Шляхи подолання кризи сучасної педагогіки / Ю. Д. Руденко. – Київ : Просвіта, 2018. – 278 с.
14. Теоретичні та методичні засади управління підготовкою фахівців з педагогіки вищої школи на основі компетентнісного підходу в межах європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу : монографія / З. В. Рябова, І. І. Драч, Н. О. Приходькіна [та ін.]. – Київ : ТОВ “Альфа-реклама”, 2014. – 338 с.
15. Тимошко Г. М. Організаційна культура керівника загальноосвітнього навчального закладу: теорія та практика : монографія / Г. М. Тимошко. – Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2014. – 592 с.
16. Цехмістрова Г. С. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. для студентів магістратури вищих навчальних закладів / Г. С. Цехмістрова, І. М. Кравченко. – Київ, 2014. – 328 с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.info-library.com.ua/books-book-105.html>
2. <http://pedagogy.webukr.net/>
3. <https://vseosvita.ua/>
4. <https://sites.google.com/site/ictosvita/res>
5. <http://ukped.com/>